

niseerde ook een schriftelijke cursus Nederlands en vanaf 1961 gaf hij bovendien Nederlands aan het St.-Jacobscollege te Hazebroek, waar hij een tijdlang directeur was. Met Maxime Deswarte verliest de Frans-Vlaamse beweging een van haar meest overtuigende aanhangers.

Dirk van Assche

PUBLIKATIES

Noorderman en Zuiderman

Aan de Belgische pleidooien tegen de Nederlandse eenheidstaal is er met het verschijnen van het boekje van Jozef van Haver (*Noorderman en Zuiderman. Het taalverdriet van Vlaanderen*) weer een toegevoegd, dat weliswaar geen enkel nieuw argument bevat, maar door zijn omvang de auteur ervan voldoende ruimte heeft gegeven om de gemeenplaatsen over de historische groei, het Zuidnederlands en de eigen identiteit breedvoerig te herkauwen.

Wie zich afvraagt of ik niet overdrijf, raad ik de lezing van het boekje ten stelligste aan. Hij zal dan constateren dat Van Haver uitsluitend geïnteresseerd is in de kwestie van „de aanvaardbaarheid van Vlaamse varianten” (p. 21). Zijn „persoonlijk standpunt” (p. 21) is dat het, voor Vlamingen „een genoegdoening” betekent, wanneer Zuidnederlandse woorden niet langer als gewestelijk of als afwijking worden aangemerkt”, op voorwaarde dat die genoegdoening gekoppeld wordt „aan begrip en waardering van de gehele Nederlandstalige gemeenschap. Een van de voornaamste bedoelingen van dit boekje is dat begrip te stimuleren” (p. 50). Dat dit faliekant is uitgekomen blijkt schrijnend uit het feit dat zelfs *Onze Taal* het pleidooi van Van Haver als een „inleiding in de taal van de Vlamingen” heeft gelezen (of - wat nog erger is - niet heeft gelezen?) en er o.m. „de geschiedenis van het Vlaams” in heeft aange-

troffen, terwijl Van Haver nog zo zorgvuldig in drie van de zes hoofdstuktitels „Zuidnederlands” heeft gebruikt!

Het boekje kan dus nergens anders voor dienen dan om de Belgen die zich afvragen waarom „men” het bestaan zou negeren van „collecteren, demoderen, officialiseren, publiciteren, sensibiliseren, ook al zijn ze in het Noorden (nog) niet doorgedrongen”! (p. 71), een hart onder de riem te steken. Want zo noemt „men” die dingen in België nu eenmaal: „de verkeerswet (in België: *de wegcode*)” (p. 91). Dat „voor een zelfde begrip een Noordnederlands en een Zuidnederlands vreemd woord als varianten naast elkaar kunnen bestaan” (p. 71) dank zij de horigheid van de Belgen aan het Frans blijkt Van Haver daarbij nauwelijks te hinderen. Zelfs het K.B. van 31 december 1851, door de Belgen om geen enkele andere reden gepubliceerd dan om het Franse „adellijke” *de* in familienamen te beschermen, met als pendant de verplichting om ook *van*, tegen de eeuwenoude Nederlandse traditie in, met een hoofdletter te schrijven, beschouwt Van Haver als een te verdedigen „Zuidnederlandse manier van doen” (p. 98). De uiteindelijke doelstelling blijft: „het verwerven van een volwaardige status van cultuurtaaligheid” (p. 109). Voor de instandhouding van de Mythe van de eigen identiteit is de herhaling van geloofsformules nu eenmaal onontbeerlijk.

Guido Geerts

JOZEF VAN HAVER, *Noorderman en Zuiderman. Het Taalverdriet in Vlaanderen*, Lannoo, Tielt, 1989, 111 p.

De honderd dagen van Hugo de Ridder

Als men op basis vanmin of meer officieel bronnenmateriaal de krachtlijnen tracht weer te geven van het tot stand komen van de regeringsformatie en het regeerakkoord van 1988 - een poging daartoe deed ik in ditzelfde nummer van *Ons Erfdeel* - dan blijkt het verhaal, achteraf

gezien, vrij coherent te zijn. De realiteit is echter anders. Uit de recente politicologische literatuur over besluitvorming, leert men dat deze processen doorgaans nogal onsamenhangend zijn, vol zitten met toevalligheden, beheerst worden door sterk eenvoudige visies en een subjectieve ratio en dat het compromis meestal de resultante is van de machtsverhoudingen die zich in de loop van de onderhandelingen tussen de actoren ontwikkeld hebben. Persoonlijkheidskenmerken spelen daarbij een niet onbelangrijke rol. Niets is echter moeilijker dan het achterhalen van deze mechanismen, vooral wanneer de compromissen tot stand komen in een zeer confidentiële sfeer en via geheime onderhandelingen.

Het is Hugo de Ridders grote verdienste een serieuze poging te ondernemen om ook die zijde van de politieke besluitvorming bloot te leggen. Zoals hij dat in het verleden ook al deed (zie *De keien van de Wetstraat* en *Geen Winnaars in de Wetstraat*), zocht hij onmiddellijk na de feiten de betrokken politici op, ondervroeg hen over het verloop van de onderhandelingen, kon in sommige gevallen hun dagboeknotities inzien, ordende al deze gegevens en beschreef vervolgens de langste crisis die België in zijn politieke geschiedenis gekend heeft, telkens vanuit een centraal personage (de partijvoorzitters Verhofstadt, Van Miert, Spitaels en Deprez, VU-onderhandelaar Schiltz, informateur Dehaene en premier Martens). Die structuur is voor de lezer wel niet ideaal om het verhaal chronologisch te reconstrueren, maar ze heeft wel het voordeel elke keer voor boeiende onderdelen te zorgen, vol persoonlijke onthullingen.

Het boek biedt dan ook heel wat interessante *inside*-informatie. Slechts bij een aantal relevante voorbeelden kunnen we hier even stilstaan. Zo is het erg verhelderd te vernemen dat het voornamelijk Verhofstadts vertrouwen in Martens is geweest wat de PVV belet heeft om in te